

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
45. ročník, 2018/2019
Školní kolo – zadání – II. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení:

1. V televizní besedě zaznělo souvětí: *Když herec hraje nějakou roli, je pro něj snadné někoho urážet, protože se štítí postavou, kterou hraje.*

a) Vypište ze souvětí slovo, jež je z dnešního hlediska užito nenáležitě, a napište pod ně slovo náležité (ve správném tvaru). Jiné změny v souvětí neprovádějte.

b) K oběma tvarům z bodu a) přiřipšte jejich základní slovníkové podoby (tj. tvary těchto slov, které byste našli ve slovníku jako heslová slova) a uveďte jejich význam.

c) Napište větu, v níž tvar vypsaný ze zadaného souvětí použijete z dnešního hlediska náležitě.

2. a) Napište větu, v níž je možné navzájem zaměnit slova *titěrný* a *malinký* jako synonyma.

b) Napište větu, v níž je užito slovo *malinký* a není možné ho nahradit slovem *titěrný*, aniž by se změnil její význam.

c) Napište větu, v níž je užito slovo *titěrný* a není možné ho nahradit slovem *malinký*, aniž by se změnil její význam.

3. Jsou zadány věty:

- i) *Na svátek svatého Václava máme prázdniny.*
- ii) *Na prvního máje bývá obvykle hezké počasí.*
- iii) *Na oslavě bratrových narozenin jsem se přejedla zmrzlinou.*

a) V každé větě určete, ve kterém pádě je podtržené podstatné jméno následující po předložce *na*.

- i)
- ii)
- iii)

b) Jeden z těchto pádů se běžně s předložkou *na* nepojí. Napište který a vysvětlete, proč je to v zadané větě přesto možné.

4. Je zadán slovní tvar *převáží*, který může být tvarem různých slov. Užijte ho ve větách nebo souvětích tak, aby byl zřetelný jeho význam, a napište jemu příslušný slovníkový tvar. Uveďte všechny možnosti řešení, ale neuvádějte různé významy téhož slova, tj. každý slovníkový tvar doplňte do tabulky jen jednou.

Slovníkový tvar	Příkladová věta nebo příkladové souvětí obsahující tvar <i>převáží</i>

5. V rozhlasové reportáži zazněla věta: *Tento víkend se koná muzejní noc, letos už čtvrtá.*

a) Tato věta umožňuje dvojí chápání. Vysvětlete oba její významy.

b) Přeformulujte ji dvěma způsoby tak, aby pokaždé umožňovala pouze jednu interpretaci.

6. a) Podtržením vyznačte hlavní slovní přízvuky v následujících větách.

To se tře hadříkem.

To setře hadříkem.

Přines mi to pivo.

Přines mi topivo.

b) Vysvětlete, proč jsou přízvuky v rámci každé dvojice vět umístěny různě.

7. V poslední době často slyšíme větu: *Letos si připomínáme stoleté výročí založení republiky.*

a) Napište, co je na spojení *stoleté výročí* v dané souvislosti neobvyklé.

b) Přeformulujte zadanou větu dvěma způsoby tak, že odstraníte slovo *stoletý*, ale význam vět zůstane stejný.

c) Napište větu, v níž je slovo *stoletý* užito v jiném významu než v zadané větě.